

Aspectes ètics en la relació entre companys

Francesc Borrell, Júlia Moretó, Teresa Solans

Comissió Deontològica del Col·legi de Metges de Barcelona.

En aquest número dels *Annals* ens ha semblat rellevant tractar alguns aspectes de la relació entre facultatius. En el benentès que no esgotem amb els casos plantejats la temàtica, sí que ens sembla un bon començament per estimular el debat i reflexionar sobre les nostres pròpies actuacions.

Cas 1

Pacient: Doctora, li porto el tractament que em va fer l'especialista al qual vostè em va enviar.

Doctora: Bé, veiem què ens diu.

Pacient: Per cert, li vull comentar que l'especialista, després de visitar-me i de fer-me les proves, em va insinuar de forma bastant clara que hauria estat millor que vostè m'hagués enviat un cert temps abans, perquè les coses probablement haurien anat millor.

Doctora: Senyora, realment a la meua història no consta, fins fa poc temps, les queixes que em va expressar i, certament, quan ho va fer constar, la vaig enviar al company especialista.

Pacient: Sí, però ja veu què diu l'especialista.

Doctora: No en faci cas; aquest especialista, als metges de medicina de família, ja ens té acostumats a aquest tipus de comentaris. Potser ho fa per donar-se importància. Millor faria de preocupar-se de fer la seva feina ben feta i no pas de criticar els altres metges. Per cert, l'informe que ha fet és bastant incomplet.

Comentaris al cas

Els comentaris tremends del tipus “menys mal que ha vingut, perquè si s'arriba a retardar el diagnòstic, no sé pas què hauria passat”, o bé, “li he tallat el que era un principi de pulmonia”, són manifestacions del que, en el nostre Codi Deontològic, es recull com a xarlatanisme. El

menyspreu als companys com a manera de posar en relleu la pròpia perícia, l'exageració de les pròpies habilitats, presentar de manera màgica aspectes de la pràctica clínica, són formes de xarlatanisme.

La metgessa cau en dos tipus d'error. En primer lloc, donar per bons els comentaris del pacient. En efecte, és probable que el metge especialista hagi fet el comentari, però no és segur. A vegades, és el mateix pacient el que exagera l'abast del comentari o senzillament se l'inventa. Tot i això, a vegades és veritat, i podem donar-li crèdit. No per això hem de caure en l'error de contestar en la manera que ho fa la metgessa, perquè estariem jugant al mateix joc. I no ho hem de fer bàsicament pel malalt, ja que és la part feble del joc de crítiques que s'ha generat i el que, en darrer terme, en surt perjudicat.

La resposta més apropiada de la metgessa hauria estat: “Vostè sap millor que ningú com han anat els fets, i el que ara ens ha d'importar és que vostè tingui un bon diagnòstic i un bon tractament. No es preocupi, em posaré en contacte amb el company especialista per poder conèixer millor el seu cas i continuar de forma adequada el tractament”.

Cas 2

L'entrevista ja està a punt de concloure i sorgeix el diàleg següent:

Pacient: Doctor, vostè ja m'ha mirat i penso que molt bé, i ara amb tota confiança, li voldria demanar si m'ha d'operar, tal com m'ha dit l'altre especialista, o bé no.

Doctor: Miri, amb tota sinceritat, no s'operi de cap de les maneres. L'especialista que l'ha mirat és una persona a la qual agrada molt agafar el bisturi i no s'ho mira gens ni mica, però després vénen els resultats que vénen, i jo, d'aquests resultats dolents, ja n'he vist un bon grapat. Vostè pot anar tirant més bé o més malament, i cregui'm, és molt trist veure pacients que surten del quiròfan pitjor que hi han entrat.

Pacient: I doncs, què he de fer?

Doctor: Nosaltres, en aquesta Clínica, hem desenvolupat un sistema no invasiu per al seu problema. Si ho vol, el puc informar...

Comentaris al cas

De manera expressa, no hem inclòs en el cas els elements tècnics que ens ajudarien a discernir si, per la pato-

Correspondència: Dr. Joan Monés
Comissió de Deontologia
Col·legi de Metges de Barcelona
Passeig de la Bonanova, 47
08017 - Barcelona
Tel. 93 418 88 88
Fax 93 418 60 48
Adreça electrònica: c_deonto@comb.es

Annals de Medicina 2000; 83: 47-48.

logia concreta del pacient, fos més indicada una tècnica cruenta o no invasiva. Però és que en el cas que posem a debat el que ens interessa és l'estil del segon cirurgià. Efectivament, d'una manera persuasiva i quasi inaparent, aconsegueix desprestigiar el seu company, sempre preparat a "agafar el bisturí". En canvi ell es presenta com el salvador que resol la malaltia amb tècniques innovadores. No volem pas dir que no hagués de donar la informació que ell pensava que s'havia de donar, però ho hauria d'haver introduït de la manera següent o similar:

"Veurà, en medicina tenim dos maneres de resoldre el seu problema. Una manera és operant com sempre s'ha fet. Aquesta tècnica té els avantatges i inconvenients que ara li explicaré. I després ha sortit fa poc una tècnica que no fa necessari utilitzar el bisturí. També ara l'informaré dels seus avantatges i dels inconvenients. La decisió ha de ser seva, en funció de les seves preferències i dels resultats aproximats que els experts en el tema ens indiquen a través dels escrits mèdics que ara li resumiré".

Cas 3

En una clínica privada bàsicament quirúrgica, es produeix el diàleg següent, per telèfon, entre un metge d'urgències i un cirurgià:

M. Urgències. He visitat d'urgències un pacient que vares ingressar a planta fa uns dies, i la veritat és que no m'agrada la seva evolució, potser caldria que li donessis un cop d'ull, tu que el coneixes millor.

Cirurgià. Jo el vaig veure ahir i li vaig demanar les proves complementàries que has vist a la història. Són les 7 de la tarda i estic a 200 km, i com pots comprendre, m'és difícil de venir. D'altra banda, arribo demà passat, dilluns al matí, i ja el passaré a veure. Explica'm no obstant què li passa, si us plau.

M. Urgències. (Explica l'evolució clínica del pacient, des del seu punt de vista, no favorable.)

Cirurgià. Cal esperar les proves, li fas una ràdio de tòrax i abdomen i, demà passat, dilluns, el valoraré.

M. Urgències. Perdona, però penso que caldria la teva visita avui o demà a tot estirar. Tu et vas responsabilitzar d'operar el pacient. No et dic que vinguis aquesta nit, però sí que penso que no pot esperar-se a demà passat, dilluns. Hauries de trobar un moment per visitar-lo aquest cap de setmana.

Cirurgià. Doncs penso que no cal. Demana-li la prova urgent que t'he explicat, demà torno a telefonar i analitzem el cas.

M. Urgències. No n'hi ha prou. Si jo mateix tinc dubtes, demà vindrà un company més jove i amb menys experiència en urgències. Per tant, penso que hauries de fer un esforç o indicar-me a qui puc dirigir-me.

Cirurgià. Repeteixo, fes el que t'he dit i jo demà m'entendré amb el company que vingui de guàrdia.

M. Urgències. D'acord, però la responsabilitat és teva.

Cirurgià. Si, és clar...

Comentaris al cas

Aquest cas té un doble vessant. En primer lloc, la Direcció Mèdica de la clínica hauria d'assegurar un equip de guàrdia per atendre eventualitats postquirúrgiques. Contractar metges sense experiència suficient, o fins i tot en període formatiu, és condemnable tant èticament com jurídicament. Però aquí el que ens interessa és el segon vessant, és a dir, la responsabilitat en la qual incorre el cirurgià que ha operat. Efectivament, i sense que la poca minuta que ha percebut per l'acte quirúrgic serveixi per atenuar-ne la responsabilitat, el cirurgià que opera en una clínica privada un pacient privat d'una mútua manté en tot moment un vincle de responsabilitat indefugible. Això no vol dir que hagi d'estar físicament al costat del malalt, sinó que ha d'estar localitzable i amatent per donar auxili en circumstàncies com les descrites, si no és que l'organització del centre l'exonera d'aquesta responsabilitat situant un altre equip quirúrgic de guàrdia que, almenys, tingui les mateixes competències professionals. Rebuda la crida d'auxili del metge d'urgències del Centre, la resposta adequada del cirurgià havia de ser: "Ara vinc". O bé: "Ara truco al meu col·lega, Dr. X, i li demanaré que es desplaci a la Clínica per tal que es faci càrrec de la situació".